

БІБЛОС

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО БІБЛІОГРАФІТ

“BIBLOS” UKRAINIAN BIBLIOGRAPHICAL MONTHLY SUBSCRIPTION: ONE YEAR \$2.00
Address: “BIBLOS” 41 E. 7-th St. NYC 3. Editor: N. Sydor Czartorysky, Ph. D.

Ч. 4. (84)

КВІТЕНЬ 1962

Р. VIII.

Христос Воскрес!

Веселих Свят!

Огляд книжок і рецензій

Д-р Д. Бучинський:

ЩЕ НЕОЦІНЕНЕ В НАШІЙ ЛІТОЧО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Коли нам довелось покласти заголовком ці, не кожному приємні слова, то не тому, щоб покадити авторові, а досолити читачеві, бо аж надто добре розуміємо, що саме кадило, для кадила, не принесе чести авторові, а досолювання і приперчування читачеві, коли він, як кажуть Богові духа винен, не дас ніякої ~~життєвих~~ насолоди. А все таки доводиться сказати, що гарна й корисна праця нашого діточого письменника й досвідченого педагога Богдана Федчука не знайшла, не похвальної, бо про похвали не йде, а позитивної оцінки. Правда, що різні люди, що мали нагоду познайомитися з поважним і оригінальним доробком автора, висловили йому свою подяку, подив і навіть захоплення з його праці. Але це вислів людей в інтимних листах до автора. Наша преса, якось дивно, факт промовчус, що вже є досить нездоровим явищем.

Час-до-часу питання виховання дітей і добір для них літератури, ми ставимо досить гостро, при цьому нарікаємо й нарікаємо в безконечність, часом аж до зануди, часом аж до обридження. Ми дуже "соборний" народ /соборний у значенні, що любимо багато говорити й все вирішувати собором/, але з тієї "соборності" мало користі, бо говоримо до втоми, а діла зробити вже не достас сили.

Хто цікавиться нашим друкованим словом, а зокрема діточо-педагогічною літературою, той знає, що Богдан Федчук із Торонта вже видав третю збірку своїх цікавих загадок для дітей. Хтось скаже: слава Богові! І ми так сказали б, коли б не одна маленька заковичка. Всі збірки фірмовані Об'єднанням Українських Педагогів у Канаді. Але чи Об'єднання також дало гроші на їх видання – це вже трудно вгадувати. У всякому разі третя збірка загадок видана самим автором. Коли Об'єднання не має грошей, то знову ж виникає питання: а чому воно їх не має? Знаємо наперед, що таких питань можна покласти безліч і ніхто не може дати на них конкретної відповіді, бо всі відповіді зачинатимуться від втвртого й банального "але". Нам, однаке, здається, що тут щось таки не є в порядку з нашим патріотизмом, журбою про долю молодого й молоденького покоління, з нашим національним сумлінням, бо, без ніякої пересади, праці Богдана Федчука таки заслуговуть на нашу увагу й заслуговуть на це, щоб їх передати в руки нашим дітям. Забагато забрало б місця, коли б ми хотіли бодай одно речення навести з тих голосів, що широ, може й навіть не дуже фахово, оцінювали збірки загадок Богдана Федчука, але вони ясно й беззастережно доказують нам, що це праця направду гідна нашої піддержки.

Перша збірка "ЗАГАДОК" з'явилася ще в 1958 році. Книжечка чепурненька – має 47 + 1 неп. сторін. Друга "ЧТО ЗАГАДОК ДЛЯ НАШИХ ДІТОК" з'явилася у 1961 році і має 51 + 1 неп. сторона. Третя книжечка "ХТО ВІДГАДАЄ?" з'явилася нещодавно, позначена Торонтом і 1961 роком. Симпатична обкладинка й малюнки в тексті книжечки М. Битинського. Фірмована Об'єднанням Українських Педагогів у Канаді, але видана коштом автора. Друкована у В-ві "Гомін України" в Торонто. Сторін 60 + 4 несторінкованих. Видана на добром папері, розмір 21,5 х 15 см. В книжечці маємо 106 віршованих загадок і 29 образкових загадок чи ребусів.

Всі загадки Богдана Федчука написані гарнієким віршем, який можна б навіть назвати дитячим віршем, доброю мовою. Дитина радо /твірдимо це на оснрві досвіду/ вивчає загадки, поетична мова дозволяє їх легко запам'ятати й радо ставити їх старшим. А це дуже важне, бо дитина швидко поширяє свій словник і гарними, добірними словами.

Загадки цікаві для дитини, бо вони відносяться до її світу. Тут навіть забрало б багато місця вираховувати всі складові частинки цього дитячого світу, але автор завдав собі великого труду, щоб, навіть тоді, коли дитина не живе серед природи, не стрічається з домашніми тваринами, бо живе у великому місті, познайомити її з птахами й звірятами.

Всі загадки мають не тільки підґрунтя вишколювати розум дитини, розвивати його, робити його елястичним, але мають також і неабияке морально-виховне значення.

Збірочки загадок Богдана Федчука зроблять нам і нашим дітям велику послугу не тільки в хаті, а дадуть йоважну допомогу нашому вчителеві у школі. А це вже така велика прислуга, якої ми сьогодні ще не вміємо оцінити. Будьмо горді з цієї праці і скажім собі правду, що подібних збірок навіть не багато знайдеться в літочній літературі других народів, а тому цей мляхетний почин автора-педагога треба нам широ повітati й піддержати його матеріально, бодай таким способом, щоб видаюти його праці.

Мадрид, у січні 1962 Р. Б.

Д-р. БУЧ.:

ЩІСНО ЗАПУТА ВІЛИКА ПОСТАТЬ

Український Військо-Історичний Інститут, що по другої світої війни прислужився добре нашій історії, видаючи під час Війни і окремих видань, закріплюючи ними в слабій людській пам'яті багато важливих моментів до історії Українського Війська, визираючи все націнніше з наших світлин Військових "магань". Видання ці сьогодні є ласить великою рілкістю. І сьогодні приходилися б нам десять "біблійків", з яких останній навіть не бачив світу Божого, бо його московський видавець у Львові в 1939 році. Та все в нас розбивається об стіну дурної мемонії. Постійно ми бідні, постійні жебраки. Чи вони так є - це питання не певно дискусійне! Інститут - гільдія свою працю в "Городі, Канада і, не дивлячись на фінансові труднощі - здобувся на великий ряд цінних видань. Багато праць - готові до друку. Тільки нема для кого випускати. Но, коли б наша книжка на чужині мала читача, тоді заїзді були б нам меценати, перед якими дійсно треба скласти голови, справа на її видавничої праці була б розв'язана. Ми всі були б меценатами. Рахунок дуже простенький: Приблизно у вільному світі живе 100 тисяч українських родин. Коли б кожна родина купила одну книжку річно за одного доляра, то нам було б потрібно чотириста різних книжок річно, при накладі 4 тисячі примірників кожної книжки. Сьогодні видавємо не більше сто книжок і брошурок накладом тисячі примірників і видане залежується по складах і книгарнях. Це значить - нема читача. А нема читача - нема освічених людей, нема борців за волю України, нема кому наслідувати героїчних постатей. Не шукаймо чужих взірців, звертаймося до своїх джерел.

Хто сьогодні спроможний сказати кілька конкретних фраз про таку велику постать, як був генерал Свєн Мешковський? А що розкажемо про нього нашим дітям?

Перед нами нове видання Українського Військо-Історичного Інституту "ГЕРОЇЧНІ БІЙ ПІД ЧОРНИМ ОСТРОВОМ". Книжка виліана чудово, на добруму папері, багато й цікаво ілюстрована з додатком ситуаційної мапки бою під Чорним Острівом. Сторін 102 + 2 неп., розміром 22 x 15,5. Друкарні "Київ" Торонто, місце видання Торонто й 1961 рік. На жаль, як це говорить нам нотатка на другій сторінці книги, вона тільки фірмована Інститутом, а дійсно видана вона коштом по генералі Мешковськім - Слісавети Прокопович. Още, мабуть, наше високопарне й практичне: допоможім словам і сиротам по тих, що для нас жертвували своє життя. А всіни жертвували його не за якусь абстрактну ідею, а таки за нас. Вони дали нам живий приклад любові до України й до найменшого братя!

В книзі згадки й спомини про ген. Мешковського єж вісімох авторів. Більшість з них написана давненько. Здається, що тільки слова по Генералові життєпис написала вже по довгих роках життєвої мандрівки, але таки ще сьогодні можна ствердити, що в їй пам'яті, ця дійсно симпатична постать, залишилась живою. Наймолодший спомин-згадка походить із 1928 року. "Жажда сподіватися, що вони навіть були вже почковані, але без нововиданої збірки були б залішилися, може навіть ще на довгі-довгі роки позиспаним цінним намистом".

Носить трудно було б оцінювати написане, бо ж це ані літературний твір, ані синтетична істоічно-наукова праця, а є тільки цінні-прецінні спомини, авторитетні й об'єктивні, без яких майбутній історик не обійтеться. Вартість їх і об'єктивність в тому, що всі, без винятку авторі підкреслюють винятковість хрустального характеру Генерала, яку можна передати словами Слісавети Мешковської: "Лицар чести й обов'язку, міцний дух і тверда воля, світлий розум і чиста душа; незламна суворість до себе і ласкавість до інших; кришталева чесність, безмежна хоробрість, любов до праці, найвищий ступінь розуміння обов'язку, велику любов до Батьківщини, в обігу якій він, не вагаючись, віддав своє життя".

Свєн Наланюк свіжу нитку своїх споминів про генерала Мешковського закінчує: "Майбутні письменники України напишуть про таких людей, як Мешковський і Тютюнник / Йде про отамана Василя Тютюника/ прекрасні книги. Але ми, наочні свідки, занадто близько бачили їхню велич на грізним тлі недавніх подій, щоб спокійно й докладно їх змалювати".

Здається нам, що авторові цих слів вже вляглися "нелазні події", що давно зробились далекими. Хто це з майбутніх письменників мав би написати таку повість, коли її не напишє такий обдарований і всестроронній талант - як Свєн Наланюк. Він таки повинен засісти за таку повість і сплатити свій довг. Вже трудно нам означувати той довг довгом

ГАРНИЙ ВКЛАД В АНГЛОМОВНУ ЛІТЕРАТУРУ

За нашим вченім д-ром Григором Лужницьким вже є багато цінних і цікавих праць так в українській, як німецькій та англійській мовах, які було б навіть чобто зібрати в окремі збірники, бо все, навіть при сьогоднішній архіварській практиці, можна рахуватися з тим, що багато дечого цінного вихопиться нам з рук картісного. Коли в нас сьогодні нема порядної геме-отеки /спеціальної буліотеки-архіву, де не тільки перевозуються річки преси, але кожне число часопису чи журнала, раз за матерієм, а раз за авторами – розшаранується ж каталогується в спеціальній картотеці/, то що буде, не за сторіччя, а за 10-20 років, коли всі наші буліотеки, архіви жаліються вже сьогодні на брак місця? А спеціально в д-ра Григора Лужницького, цього великого нашого культурного "шпаргляра" є багато цінного, можна б сказати винятково цінного, що проситься на збереження. Здається, однаке, що жаль і нашу дійсність – тяжко поголити. Будемо чухати чуби, а конкретного кроку не зробимо.

Остання, поважна праця д-ра Г.Лужницького – це УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА В ОБРАЗУВАННІ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ. Коли йде про розмір, то вона наявіть не така велика, бо має 40 сторін, розміру 23 x 15,5. Вже така якась наша натура, що кожну добру працю хотіли б ми мати в чужій мові, а кожну написану на чужій мові – хотілося б мати на рідній. Праця д-ра Лужницького написана на англійській мові. Появилась у В-ві "Америки", Філадельфія, 1961. Плакетка Еипавництва. Гарний папір. Книжка навіть цікаво й досить багато ілюстрована.

По коротких, але дуже лобрих трьох вступних статтях-поясненнях так потрібних чужинецькому читачеві – в багатьох випадках і свому – автор переходить до трактату українського відродження-ренесансу, що припадає в нас на XVI-XVII сторіччя, яке в нас не зриє цілком із старими літературними традиціями, але прибрігає цілком виразне ідейне наверстування, то тоді, в деяких країнах західної Європи мали буревійний характер, як пригад чагарльність, зі своїми революційно-руйніми наслідками реформації, які не на тому горіли, а тільки тому, що реформація не відповідала нашій спокійній хліборобсько-чумазькій філософській рушії й тому, що в тому саме часі ми мали свої такі проблеми. Не можна сказати, що реформація відбігала об нашу думку, як об тверду безплідну скелю. Це була б велика помилка так думати й твердити, тільки вона не прийнялася у нас у своїх західних Європі, а тільки перегоріла в нашій духовості, даючи цілком спритнільну тъсочість.

Случилося підкорисляє автор, що Україна а до XV ст. була під сильним впливом грецько-зантійської культури. Але це також не значить, що автор також виразно унатягливши, що ми були відговідні якимсь китайським муром від західно-європейського світу, подібно, як відговіднула себе Москва. Треба дивом живтигися, що ми, як народ – пережили ті жахливі будені, що перекотилися не тільки понад нашими головами, а таки по нас самих, піднялися, відходилися і були здібні провадити важку боротьбу за своє власне національне обличчя. Приглянувшись трохи західній людині сьогоднішнього дня, зробивши деякі екскурсії в її минулі – висловлюємо погляд і сумнів: чи вони здібні буда б на таку люту боротьбу?

Жоже наш ренесанс, який тає багатий є цікаву літературу хоч і реалістично-полемічного характеру, але дійсно літературного й не високому рівні /правда, що не все!/ – це таємо запобіжно потрекутував. А від нього, як вдумливого й критичного дослідника все можна сподіватися щось більше, як перерозуміння авторів і їх творів. Усіх полемістів відзначив тільки Тренн Біменського. Тут іде не про полеміку, а про літературний порівняння, що виріє на полемічному тлі. ото нечаянно скривати перед чужинцями, бо все таки наші попередники навіть у полеміці, як були дуже звичні, а все таки показали себе високофольклурними; заганяючи полемізували, але не сплюючи себе взасуди на костирах! І є дуже важне й воно не свідчить про урелійне збагачення, а лише про позем високої культури душі.

Чікавий у книзі розділ, яким автор закінчує студію ренесансу – легенда про Чарвата в Україні. Гема /якоже цікава є над нею варто ювільне поправи-ти/. Але навіть у цьому вигляді, здається нам, що ця легенда перший раз поверла на сторінки нашої історії літератури чи може навіть крає на ст. іншки проблем нашої літератури.

Друга частина книги д-ра Григоря Лужницького "Українська література в рамках світової літератури" присвячена нашому барокко. І тут автор робить незвичайно цікаві екскурсії по літературах західно-європейських країн, і тут багато порівнянь і висновків, що засвідчують, що не перший раз засторкуються духових спільнот, що в тих часах - XVII-XVIII сторіччя - вирували в європейському світі. Ясне, що науково-літературним центром нашим тоді Києво-Могилянська Академія, що абсолютно ані своїми програмами, ані поземом студій нічим не різилася від західно-європейських університетів. Автор розглядає, в тому числі питання нашої лірики й присвячує увагу нашим епікам. Ми можемо - поза часом і простором -, сьогодні мати претенсії і по тих ліриків, і до епіків, але все таки - це не змінішає факту, що в нас така поезія була. Окремий розділ присвячений нашій проповідницько-гомілетичній літературі, окремий літописам - козацької доби, а окремий нашему театралістиці тих часів і козацькому барокко, що головним чином познався на архітектурі тих часів. Останніх три розділи присвячені нашій філософії: Григорій Савич Сковорода і західно-європейська філософія в Україні.

Господь знає, бо не довелось нам читати досі рецензії на працю д-ра Лужницького, як ії прийме наша критика. Все таки нам, вілбітим далеко від рідного срібовища, праця представляється безумовно дуже добре. Оцінювати її треба не тільки як звичайний інформатор для чужинця, але направду наукову працю, що таки добрими нитками лучить нашу Батьківщину не з московським примітивізмом, а з ідеями західного світу. Коли під таким кутом дивитися на працю і справедливої її оцінювати, то вона дуже позитивна. Зрештою, коли вона викликатиме так у нас, як у чужинців нові міркування, то це також буле велика заслуга автора та його праці.

Мадрід, у січні 1962 Р.Б.

ДІЙСНО ЗАБУГА... закінчення/

вдячності, навіть не хочемо назвати його довгом любови, хоч написане рукою Евгена Маланюка свідчить, що він обох Покійників любив і поважав, а задумастися нам - до в г о б о в ' я з к у, а такий, Евген Маланюк був би зобов'язаний сповісти.

Ще років тому сорок Свєнгія Мешковська-Прокопович присвятила свій спогад про Покійного Дружину "молодим синам України". Цю присвяту з більшою силою можна повторити сьогодні, зокрема тим синам України, що зростають і народилися на чужині. Тому "Героїчний бій під Чорним Островом", у першу чергу поручасмо нашій молоді, поручасмо їх батькам, поручасмо читачеві, що стужився за Батьківщиною і нераз не знає де Йому з тією тухою подітися. Книжка ця - це знамениті духові розвахання, чи редше точки до таких розвахань, коли йде про розмову з нашим національним сумлінням, яке так часто проситься у нас поговорити з ним на самоті.

Вітаємо з цією знаменитою появою Український Всесвітньо-Історичний Інститут, а рівночасно хотіли б ми запевнити Достойну Пачі Елісавету Прокопович, що цим виданням сповнила вона чесно й прекрасно свій обов'язок і докінчила будову пам'ятника на могилі Покійного Генерала в Тернополі. Можна сумніватися: чи московські вандали залишили ту святу могилу в спокії, але видана книга є слля Великого Покійника незнищимим пам'ятником.

Дай, Боже, щоб ми не помилились у наших скромних міркуваннях.

Мадрід, у січні 1962 Р.Б.

ПРОСИМО НАДСИЛАТИ ВСІ СВОЇ ВІДЛАНЯ ДЛЯ ОПИСУ ТА РЕЦЕНЗІЇ

10. The following table shows the number of hours worked by 1000 employees in a company.

БІБЛОС

18. Косовичева, Й., Марія: ГОРСТВА ПРОМЕНІВ . П'езії. Вибрані Поезії 1939-1961. (Вінніпег), 1962. Обкладинка М. Левицького. Сторін 47+. I неп. ф.23 см, ціна \$1.-
19. Вільшенко, Ярослав: ПЕРША КРИВДА. Сценічна картина в I дії з життя Тараса Шевченка. Ню Йорк, 1962. 2-е видання. Українське Видавництво "ГОВЕРЛЯ", ЗДА, сторін I6, ф.м. 80, ціна 50 с.
20. Григор'єв, П.: З БІРНИКУ КРАЇНСЬКИХ НАРОДНІХ ТАНЦІВ, упорядкував... Ню Йорк, 1962. 2-е видання, Українське Видавництво "ГОВЕРЛЯ", сторін 96. ф.19 см. /Це найдокладніший підручник до навчання українських народ. танців/, повно ілюстрацій і рисунків та, крім тексту - *зети* / ціна примірника \$2.
21. -ІЛЮСТРОВАНИЙ КАЛЕНДАР "ПРОСВІТИ" на звичайний рік 1962 Зредагував Григорій Голіян. Обкладинку рис. Борис Крюків. Буенос-Айрес, 1962. Накладом Українського Т-ва "Просвіта" в Аргентині. Ф. 23 см, сторінок I60. (ілюстрований).
22. -КАТАЛОГ "НОВОЇ ЕРІ", канора, Саск, Канада, 1962. Ст. 32 (враз із двокольоровою обкладинкою). /Це каталог насіння, щеп і ін. артик..

ДОПОВНЕННЯ

ВИДАННЯ ЗА 1959 рік

(*Biblos" 4(72), 1961:

195. Hrushevsky, M.: COURS D'HISTOIRE DE L'UKRAINE par... Professeur à l'Université de Kiev et Lviv. Redigé par A. A. Choulgine. Paris 1959. Première Imprimerie Ukrainienne en France 3, rue du Sable Paris VI. P. 241+5 unpg. f.23 см (Illustr.)

ВИДАННЯ ЗА 1961 РІК:

144. Глобенко, Микола: З ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ СПАДИШИ. Паріж, 1961 р, Націоналістичне Видавництво в Європі. Ст. 246+10 непаг. ф. 19 см
145. Скорупський, Максим (Макс): У НАСТУПАХ І ВІДСТУПАХ (Спогад). Чікаго, 1961. Видання Українсько-Американської В'єдавництво Спілки в Чікаго. Обкладинка роботи Любомира Рибтицького, ст. 255, ціна \$ 3.-
146. Надініпрянець, Володимир: УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА. Мюнхен - Ню Йорк, 1961. СВУ. Т. Орг. Бюро на Німеччину. Ст. I6, ф. 21 см.

**ЗА
ПОШУКУЄМО**

ТАКИМИ КНИЖКАМИ та
ПРОСИМО ВСІХ

ХТО ЛІШЕ ПРОЧИТАЄ ЦІ РЯДКИ - ДОПОМОГТИ НАМ ЗНАЙТИ ЦІ КНИЖКИ ТА ПОДАТИ МОЖЛИВОСТІ. а) ПОЗИЧКИ; б) ЗАКУПУ, чи в) ВІМІНИ за інші книжки, а ще, (**пошукуємо**):

1). Юра Шкрумеляк: "В КРАЇНІ БЛАКИТНИХ ОРХІДЕЙ"

2). Юра Шкрумеляк: "О Г Н И З П О Д О Н И Н

ВСІ ВІДОМОСТІ ПРОСИМО НАДСИЛАТИ НА АДРЕСУ "БІБЛОСУ" в Ню Йорку!!!!!!

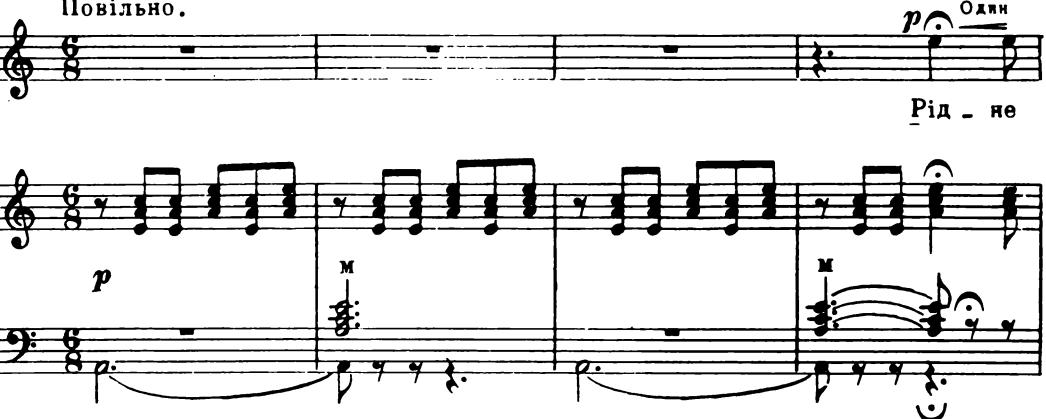
ПІСНЯ ПРО

КИЇВ

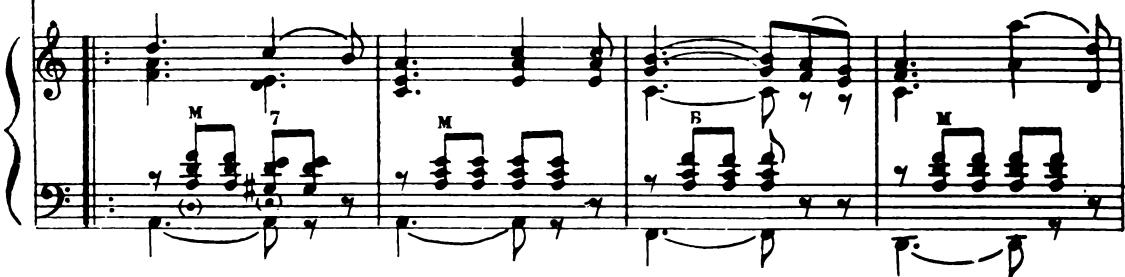
Слова О. ЮЩЕНКА
Музика М. ДРЕМЛЮГИ

Повільно.

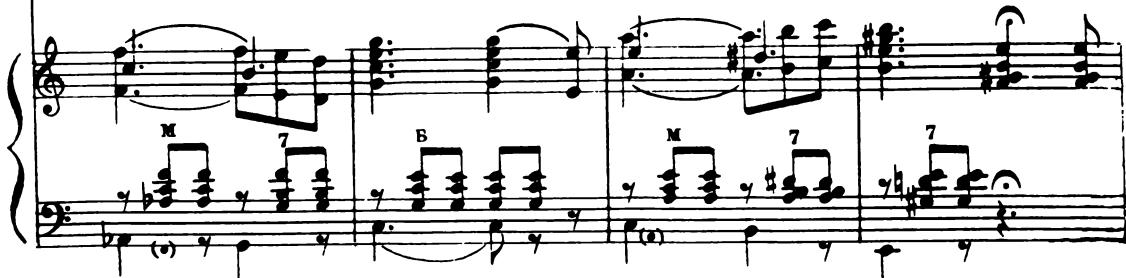
ГАРМОНІЯ

мі - сто мо - е .. у вог - нях ви_гра - в.. Ті яс -

- кра - ві вог - ні сві - тять зан - жди ме - ні Як ча -

НЮ ЙОРК

1962

ЗДА

rit. *a tempo*

- ру - е ме - не мо - ре це вог - ня - не: на віть

в сні, на віть в сні ба чу рід - ні вог - ні, на віть

в сні, на віть в сні ба чу рід - ні вог -

Рідне місто мое
У вогнях виграє.
Ті яскраві вогні
Світять завжди мені.

Як чарує мене
Море це вогняне:
Навіть в сні
Бачу рідні вогні.

Приспів:

Києве любий, ти стоїш на горах,
В квітах і зорях, в сяєві мрій.
Слава про тебе лине в просторах,
Києве рідний, Києве мій.

Темп вальса

Хор *p*

Ки - с - ве лю - бий.

ти сто - їш на го - рах, вкві - tax i зо - рях,

вся - е - ві мрій. Сла - ва про те - ю

Осявають вогні
Міст новий в далині,
І величну ріку,
І тополю струнку.

Рідне місто мое
У вогнях виграє.
У могутнім Дніпрі
Ніжне сяйво зорі.

При спів.

rit.

ли - не в просто - рах, Ки - е - ве рід - ний.

a tempo 1.2.

Ки - а - ве мій.

a tempo

в росо а росо rit.

3.

о - ся - ве мій.

Тут, куди не піди,
Кличуть парки, сади.
Тут безсмертна, жива
Слава днів пропліва.

Золоті вечори
Весняної пори...
У душі я несу
Цю чарівну красу.

Приспів.

Д-р Ол. Соколишин:

БІБЛІОТЕЧНІ ВІСТИ

Тарас ШЕВЧЕНКО в Енциклопедичному італійському словнику (Дізіонавіо енциклопедіо італіано), Рома, Уніституту делля Енциклопедія Італіано, 1960 року. Інститут заложений Треканісем, видав свій перший том енциклопедії 1955 р. Цілість має обійтися приблизно 15-ти томів.

Том XI з 1960 р. на стор. 206 містить загадку про Шевченка українського поета та маляра. Крім життєпису, загадується про "КОБЗАР" із 1840 р та поему "Гайдамаки", Сон, із 1844 р, та "Братик", із 1845 р. загадується теж про участь Шевченка в 'Кирило-методіївським Братстві, про його арешт 1847 р. та депортацию на Сибирь. Із повищого можна бачити, що українська правда постепенно просуває собі шлях у світовій науці, а це треба завдячувати насамперед українським ученим у вільному світі.

Американські університети видають праці московською мовою. Року 1957, в серії Слов'янської та Східно-європейської літ. університету Індіана в Блюмінгтоні, Інд., ЗДА, видана праця Марка Вішняка, його спомини про московський журнал "Современі Записки", що постав 1920 р в Парижі, за почином ессерів. По першій світовій війні згуртувався центр московського імперіялістичного інтересу в Парижі, відомих українокерів, що своїми віданнями пробіхували й обманювали всіх і вся, головно щодо справи українського визволення й української нації взагалі. Таким то духом був просникнений і той "новий" журнал "Современі Записки", що їх появилось усіх 70 томів-книг, і вони то дають добре джерело московської імперіялістичної ідеї в світі.

Факт однаке, що американські університети видають такі твори московською, в ЗДА, мовою, є багатомовний. З того прецеденсу мусимо й ми українці скористати та постаратися, щоб і на українській мові з'явилися твори видавані американськими університетами!

Крім того треба пам'ятати, що американці заснували своїми мільйонами доларів московське в-во ім. Чехова, котре вже випустило понад сто заголовків, і далі випускає, московських творів

Н. Ясний (Джасні), нар. 1883, написав працю "Совет Индастріялізации 1928-1952, (Чікаго Юніверзіті, 1961, ст. 467.), де подає багато загадок і даних про індустриялізацію України; однак замало згадує про колективізацію та голод, що ним запалила наша нація в рр 1932/33, коли то загинуло з рук московських сатрапів і їхнім підпомагачів носатих понад 7 мільйонів українців!

Знова ж ще один "спец" Каффрофф Владімір, у праці "Совет Инкономі 1940 - 1965.., Балтімор, 1961, ст. 559, - майже впovні iгнорує експлуатацію московськими загарбниками України, без багатства праці якої не було б і "тьохніки."

Польський Дослідчий Центр у Льондоні відав у 1960 р. (по польські) "Денник амбасадора Едварда Рачинського з 1939-1945 рр., ("В Союзінім Лондоні") на 450 ст., де видвигає концепцію відродження польської держави в Лондоні... Згаданий Дослідчий Центр заснований у Льондоні 1939 р, і відав деякі праці, що повинні б запікати українців і вглянути в децо. От хочби про такі питання, як Східна Польща в 1941, Праводавна Церква у Польщі 1943, Львів, сторінка польської історії, пера Я. Рудницького 1944, та інші. А в книжці, що носить назву Роман Дмовські, людина, поляк, приятель, на 303 ст., де є подано дещо цікавого про Україну й українців.

Знова ж Історичний польський Інститут ім. ген. Сікорського відав у 1961 році на 625 ст том документів польсько-советських відносин за час 1939-1943 вступ до того 36 ірника написав Едвард Ролінські. Тут знаходично багато матеріалу, що відноситься до українців та нашої землі взагалі (про Рильтинського вір від 18 березня 1921 р, яким устійнено кордон між Польщею та Сов. Україною на Дністрі та Бузі, тощо.

Тагоре, Вабіндранат, 1861-1941 рр, світової слави поет і письменник Гінду, народжений в Калькуті-Індія 1861/тоді, коли помер наш найбільший поет Тар. Шевченко; лавреат нагороди Нобеля у 1913 р., помер 1941 р., саме тоді, коли 30 червня 1941 року проголошено було у Львові Відновлення Української державності.

БІБЛОС

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ „ГОВЕРЛЯ“

(ВИДАННЯ УКРАИН. В-ВА "ГОВЕРЛЯ" ЗА РОКAMI)
(Гляди "Біблос", ч. 5, за травень, 1959р., сторона 12-14., і ін.)

Видання за 1959 р-продовження:

- I54. Орловський: ОГОНЬ УМЕР, за Е. Д'Ервілі. Оповідання про життя стародавніх людей. (2-ге видання), Вп. I42. Укр. В-во "Говерля", Ню Йорк, 1959, сторін 32, ілюстроване видання, ф. 19 см., ціна прим. 35 с.
- I55. Денисенко, М.: НАНА СІЧ - МАТИ. Хроніка-повість зі шкільного життя. Укр. В-во "Говерля", Ню Йорк, 1959. Дитячий книгозбір, Вп. I56. (Друге видання). Ст. 32. ф. 19 см, ціна 35 с.
- I56. Хронович, Володимир: ПРИГОДИ ЛИСА ПАНАСА І ЙОГО ЖИНКИ МОТРІ. Образки О. Кульчицької. Друге видання. Ню Йорк, 1959. Укр. В-во "Говерля", Дитяча Бібліотека, ч. I5(I59). Ст. 52, ф. 19 см, ціна 50 с.
- I57. Назарук, Осип: КНЯЗЬ ЯРОСЛАВ ОСМОМИС. Українська історична повість з 12-го століття. В двох частинах. Друге видання. Ню Йорк, 1959. по-ку: укр. в-во "Говерля", ст. 420+І мапа: Держава Ярослава Осмомисла в XII ст. та теж окремо 'Родовід україн. князів з дому легендарного Рурика'. (Генеалогічне дерево), ф. 19 см, ціна \$4.50
- I58. -ІВАСИК-ТЕЛЕСИК. Народна казка. Вип. I31. Ню Йорк, 1959. Укр. В-во "Говерля", ст. 16, ф. 19 см, п. 25 с. (ілюстроване видання).
- I59. -ІВАСИК-ДУРНИК. Казка. Ню Йорк, 1959, укр. в-во "Говерля", Вип. I30. ст. 16, ф. 19 см, ціна 25 с.
- I60. Лотоцький, Антін: РУСЛАН І ЛИБЕДЬ. Легендарне оповідання з початків Києва. Образки Михаїла Фартуха. Ню Йорк, 1959. Укр. В-во "Говерля", стор 64. Дитяча Бібліотека. Книжечка I75(I61). Друге видання. ф. 19 см. п. 75с
- I61. Лотоцький, Антін: НА СВІТАНКУ. Легендарне оповідання про початки Києва. Образки Михаїла Фартуха. Ню Йорк, 1959. Укр. В-во "Говерля", ст 64. Дитяча Бібліотека. Книжечка ч. I66(I62). Друге видання, ф. 19 см; 75с
- I62. Гетьман Іван Мазепа: ПИСАННЯ. Редакція і втущна стаття Є.Ю. Пеленського. 2-е видання. Ню Йорк, 1959, Укр. В-во "Говерля", Мазепинський Як I709-1959, ст. 48. Вп. I9I. ф. 19 см, ціна 50c.
- I63. Левицький, Роман: ДЕ ТИ БРОДИШ МОЯ ДОЛЕ? Збірник 10 народних пісень на 2,3 і 4 скрипки (і фортепіано). Серія: Музичні видання, ч. 2. Ню Йорк 1959, Укр. В-во "Говерля", ст. I6, формат 26 см, ціна \$I.50 (перше вид.)
- I64. Май, К(арло): ПРОКЛЯТИЙ. Цікаве ілюстроване (видання) оповідання. Ню Й., 1959. Укр. В-во "Говерля", друге видання. Випуск I54. Сторін 54. ф. 19 см ціна примірника 50 с.
- I65. Гнатишин-Заревич: РІД'Я ПІСНЯ. Збірник для фортепіано, гітари або гімонії. Аранжували... Ню Йорк, 1959. 2-е видання. Ст. 64. ф. 19 см. п. I. -
- I66. Кистюшко, Л.: ОТЧЕ НАШ в малюнках (2е вид.). Ню Йорк, 1959, ст. I6, ф. 19 см, ціна прим. 25 с.
- I67. Матвійчук, Микола: УКРАЇНСЬКИЙ ПОВІСТКОВИЙ БУКВАР. (Ню Йорк, 1959), ст. I04, ф. 24 см, ціна \$I.50
- I68. Матвійчук, Микола: ДРУГА ЧИТАНКА з ілюстраціями О. Кульчицької та О. Куриласа. (Ню Йорк, 1959), ст. I28, ф. 24 см, ціна \$I.50
- I69. ПРОТОКОЛІ зі зборів учених старшин Сіону. (В. Марсден) Вінні пег, 1959, (це книжку ми перебрали до виключної розпродажі), с. I28, \$2.

БІБЛОС

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ „ГОВЕРЛЯ“

(ВИДАННЯ В-ВО "ГОВЕРЛЯ" ЗА 1960 РІК)

- I70. (Кріп'якевич, Іван): ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. Нью Йорк, 1960 р. Укр. в-о "Говерля", ст. 208. Вип. I90:, ф. I9 см, . \$2.-
- I71. "КАЛЕНДАРЕЦЬ (Кишеньковий), на 1960 рік. Нью Йорк, 1960 р. Укр. В-во "Говерля", ст. 32, ф. I2 см, ціна 35 с.
- I72. -КАТАЛОГ УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ І ВИДАВНИЦТВА "ГОВЕРЛЯ". Нью Йорк, 1960 року, ч. I4, ст. 48, ф. I9 см. (вичерпаний).
- I73. Матвійко, М.: ЛІСОВІ ПРИГОДИ, казки). Нью Йорк 1960(1959), ст. 32. В-о "Говерля", ф. I9 см. Ціна 35 с.
- I74. Чайковський, Андрій: ЗА СЕСТРОЮ (I2-е видання), другий наклад "Говерлі". Нью Йорк, 1960(1959), ст. 68, ф. 24 см, ціна \$1.-
- I75. Таборенко, П.: ПАНЦИРНИЙ ПОЇЗД, "СТРІЛЕЦЬ". Оповідання-спомин з українсько-московської війни. Нью Йорк, 1960. Укр. В-во "Говерля", друге видання. Найкращі оповідання в-ва "Говерлі", ст. 40, ф. I9 см, ціна 50 с.
- I76. Маковець, Осип: ПРИГОДИ ГОРОБЧИКА. З обравцями А. Монастирського. Нью Йорк, 1960, ст. 40. Дитяча Бібліотека, ч. I5(192), ф. I9 см, ціна 50 с.
- I77. Лотошний, Антін: ПАСТУШОК З НАЗАРЕТУ. Оповідання з ДІСЯТИХ ЛІТ ІСУ СА ХРИСТА. (Друге видання). Нью Йорк, 1960. Українське Видавництво "Говерля", Дитяча Бібліотека, ч. II4(193). Ст. 64. ф. I9 см. Ціна 75 с.
- I78. Тумрій, М.: КОЗАЦЬКА ДИТИНА. Нью Йорк, 1960(1959), Укр. В-во "Говерля", Вип. У65. Стор. 32, ф. I9 см, ціна 50с.
- I79. Княжбід, Олег(Баран, Степан): ПІД ДУБРІВКОЮ. Збірка народних Гаївок з нотами. Серія: музичні видання, ч. 5. Нью Йорк, 1960. Укр. В-во "Говерля", ст. I6, ф. 26 см, Ціна \$1.-
- I80. Шевченко, Тарас: К О Б ЗА Р. Ювілейне видання 1860-1960. За ред. Ер. Рудницького. Вінницег-Нью Йорк, 1960. Укр. В-во "Говерля", Вип. I95. Стор 244+2 неп. ф. I9 см, Ціна \$2.50(в тверд. оправі -\$4.50).
- I81. Левицький, Роман: ЛЕНТА ЗА ЛЕНТОЮ. Збірка маршових пісень на мішані хор і бандуру(та акордеон). Нью Йорк, 1960(1959) "Говерля", стор. 32, ф. 25 см, (у тексті з нотами - 7 пісень), Ціна \$2.-
- I82. Мілор, Євген: МОЛОДІСТЬ СЛАВНИХ ЛІДЕЙ. Нью Йорк, 1960. Укр. В-о "Говерля", Вип. I94. Стор. 258, ціна \$2.50
- I83. Курцеба, М.: СВЯТА ГОСТИНА "ПАРТИТУРА"/ноти/ до п'еси, Нью Йорк, 1960, Укр. В-во "Говерля", ст. 4, ф. 25 см, ціна 40 с.
- I84. Шевченко, Тарас: ОЇ ДНІПРЕ МІЙ ДНІПРЕ. ГЕТЬМАНИ, ГЕТЬМАНИ. МІНУЛИ ЛІТА МОЛОДІІ(на голос і фортепіано). Нью Йорк, 1960. В-во "Говерля", ст. I6., ціна \$1.50
- I85. Шкрумчеляк, Юра: 10РЗА МУРЗА. Нью Йорк, 1960, третє видання, "Говерля", сторін I6, ф. 26 см, ілюстроване вид(другий) наклад "Говерлі"), 50 с.
- I86. Ломацький, М.: ВЕРХОЗІНО СВІТКУ ТИ НАШ. написи з Гуцульщини, Нью Йорк, Українське В-во "Говерля", друге видання, ілюстр. ст. 278, ціна . \$2.50 (I86.)
- На чиселі порядковому ми закінчили видання за 1960 р. "Нагадаємо воно все так: а) за 1950-51-появiloся лише 3 назві; за 1952 - 5 книжок; за 1953 - 6 назв; за 1954 - 14 назв; за 1955 - 30 назв; за 1956 - 31 назв; за 1957 - 17 назв; 1958 - 30 назв; 1959 - 31 назва; за 1960 рік - 16 назв; разом по кінець 1960 року видано ,як повище -186 різних книг нот, п'ес, тощо. Значить, вже починається спад...,бо в 1960 році видано лише половину того, що попереднього року, а не причина послаблення збиту книжок взагалі. Сподіємось, і віримо, що буде краще!Боже, поможи нам!

БІБЛОС

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ „ГОВЕРЛЯ”

ДОПОВНЕНИЯ:

Щоб мати всі числа впорядковані, ми щераз повторюємо тут доповнення, що були подані в "Біблосі" ч. 6(26) за жовтень, 1957 на стор. 8, де було доповнення за 1955 р., поз. 52а, та за рік 1956 поз. 81а, та 81б. Щоб мати відповідні числа впорядкові, ми тут вводимо ті доповнення щераз під порядкове число загальне, а це:

- I87(52a). - ЯК СТАТИ ГРОМАДЯНИНОМ ЗДА? Нью Йорк, 1955, р, "Говерля", сторін 24. /Питання і відповіді/, ціна за прим. 50 с.
- I88(81a). Боженський, Ярослав: ТАЇНА ЧЕРВОНОГО ПОСОЛЬСТВА. Сенсаційна повість. Друге видання. Нью Йорк, 1956. "Говерля", ст. 184, ціна \$1.50
- I89. (81a). Будзиновський, Вячеслав: ПІД ОДНУ БУЛАВУ! Історичне оповідання Нью Йорк, 1956, друге видання, "Говерля", ст. 126, ціна прим. \$1.25
- I90(81b). Лепкий, Богдан: КАЗКА ПРО КСЕНЮ, І 12 МІСЯЦІВ. Нью Йорк, 1956, "Говерля", ст. 56, ціна 50 с.

ВИДАННЯ ЗА 1961 рік:

- I91. Давидовський, Григорій, Митрофанович: "НА ЧУЖИНІ", мішаний хор, Нью Йорк, 1961. Укр. В-во "Говерля", стор. 4, ф. фоліо, ціна прим. 35 с.
- I92. "ЗАКУВАЛА ТА СИВА ЗОЗУЛЯ" хор піарубків з опера "Вечорниці" - Назар Стодоля - муз. П. С. Ніщинського, Нью Йорк, 1961 р, "Говерля", ст. 4, ціна 35с
- I93. Луцик, Я. I.: ВЕРТЕП, різдвяна картина на I дію. (Поправлене і доповнене видання). Нью Йорк, 1961, "Говерля", ст. 8, фоліо, ціна прим. \$1.-
- I94. Чорнота-Майно: ГОРДІСТЬ, сценічна РІЗДВЯНА картина на I дію. Нью Йорк, 1961. "Говерля", ст. 8, ф. 15 см., ціна 25 с.
- I95. "КАЛЕНДАРЕЦЬ" /Кишеневський/, на 1961 рік. Нью Йорк, 1961. "Говерля", ст. 32, ф. 12 см., (випродане).
- I96. Шевченко-Біликовський: ГАМАЛІЯ. Сольо тенорове-баритон і декламація з акомпаніємента фортепіано. Нью Йорк, 1961. "Говерля", ст. 16, ціна \$1.50.
- I97. -КАТАЛОГ УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ I В-ВА "ГОВЕРЛЯ", ч. I4. Нью Йорк, 1961 р. сторін 16, /вичерпано/.
- I98. Полтава, Леонід: ВАРТОВІ, про лелек, злого Грубаня і пожежу. Поема для дітей. Нью Йорк, 1961. "Говерля", ст. 16, ф. 26 см, ілюстроване видання, 50с.
- I99. Малишко-Майданова: РІДНА МАТИ МОЯ ("РУШНИЧОК"). Нью Йорк, 1961, "Говерля" сторін 4, ф. ф ліо./ноти і повний текст пісні/, ціна примірника \$1.50
200. Shevchenko, Taras: The K O B Z A K of U K R A I N E, New York, 1961, "Howerla", Translated by Al. Jarlín Hunter, UVA, No 4., pp. 144, Price \$2.-
201. Хронович, Володимир: ГОСТИНА СВ. МИКОЛАЯ. Шкільна інтермедія на I дію Нью Йорк, 1961. "Говерля", ст. 16, ф. м. 80, ціна 25 с.
202. Безкоровайний, В.: СПОМИНИ З ГІР. Думка і коломийки. На скрипку. Нью Йорк, 1961. "Говерля", ст. 4, фоліо, ціна прим. 35 с.
203. Безкоровайний, В.: КОЗАЧЕНЬКУ КУДИ ЙДЕШ? З ювіліями Сольо. Скрипка і фортепіано. Нью Йорк, 1961. "Говерля", ст. 4, фоліо, ціна прим. .35 с.
204. Горліс-Горський, Юрій: ХОЛОДНИЙ ЯР. Том. I. Видання Зте. Нью Йорк, 1961 р. "Говерля", Вип. 180. ст. 176. ф. 19 см. ціна (обох томів) \$5.)
205. Горліс-Горський, Юрій: ХОЛОДНИЙ ЯР. Частина друга. Нью Йорк, 1961, рік 2, "Говерля", ф. 19 см. д сторін 368, ціна (обох томів) \$5.-
206. Вахнянин: НА ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИЦІ. Убірник пісень на дитячий хор. Нью Йорк 1961. "Говерля", фоліо, сторін 24. /ноти і текст/, ціна прим. \$1.50.

Цим числом порядковим ми вичерпали всі видання по 1961 рік.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

НОВИНА!

ПОВІДОМЛЯЄМО УСІХ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ, що ВПЕРШЕ ПОЙВІЛАСЯ КНИЖКА, що є дуже потрібна для всіх молодечих гутрків, головно молодечих танцювальних шкіл, кружків, гуртків та навіть дуже корисна вона буде й для кожного любителя українського мистецького танцю, аже є книжка

«ЗБІРНИК УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТАНЦІВ - Григор'єва.

Книжка має 96 сторін друку-тваксту, що охоплює українські народні танці, подає повну їх теоретичну науку та їх практичне виведення на сцені!

Значить крім фактичного опису, є теж дуже докладні ілюстративні матеріали, що уточнюють кожному (навіть не фахівцеві), всі елементи й тонкощі кожного руху даного українського народного танцю!

Ціна книжки для читачів «БІБЛОСУ» виносить лише ціну за примірник ДВА ДОЛЯРИ (\$2.-) вже враз із коштами пересилки! Просимо замовляти!

ХТО ПОТРЕБУЄ - може замовити також у нас для себе потрібну і корисну публікацію:

'УКРАЇНСЬКО - АНГЛІЙСЬКИЙ СЛОВНИК ІМЕН'
ціна якого виносить з пересилкою \$1.-

ДОДАТКОВО:

МИ ОДЕРЖАЛИ ПАРУ ПРИМІРНИКІВ ТАКИХ КНИЖОК, що ВЖЕ є РІДКІ СТИО, а це:

- 1). ДВА ТОМИ 'ЧОРНЕ ОЗЕРО' - Гжицького, все за \$2.-
- 2). Томашівський-Будзиновський: 'ХМЕЛЬНИЧЧИНА В ГАЛИЧИНІ' за 50c

Остання книжечка надзвичайно цікава своїми даними про ті часи, коли Хмельницький повстав проти Польщі, їй як саме теж на Землях/в Галичині/ приготовляється наш народ до повстання! Кожний хто не має цієї книжки - повинен негайно купити!

ХОЧЕМО ПРИГАДАТИ, усім, що ще не мають книжок ПРАКТИЧНОГО ВІДІТКУ, а це

1)Д - р Юрій Липа: ЛІКИ ПІД НОГАМИ - як лікуватися зелами-

2)Михайло Велигорський: НАШІ ЛІЧНИЧІ РОСЛИНИ, як їх зби-та

ти, як їх приготовляти, якими лікуватися та як пізнавати їх лічницю варгість ілюстрована, за ціну теж ДВА ДОЛЯРИ за примірник \$2

3)М.Белега: ДОМАШНІЙ ЛІКАР, як самому лікуватися, коли немає лікаря; багато практичних праць, що кожному придадуться негайно на кожному кроці, лише за ціну - \$1.50, АБО ВСІ ТРИ КНИЖКИ/лікарські/ за \$5.- /ВСЕ В ГОВЕРЛІ!/

НАШІ *дієти*

ще один чудовий 'ЕКЕ ЛІБРІС'

Вп. Пан Володимир Бакалець, Па-
сейк, Н.Дж.! Щиро дякуємо за внесення
передплати на 1962 рік. Ми
вписали це й маєте все вирівняно.
Привіт!

Всч. о.М.Федорович, Амбрідж, Па:
Передплату за 'Біблос' на 1962р
одержали - щиро дякуємо Вам та
щлемо свій щирій привіт!

Д-р Б.З.Гук, Марси, Нью Йорк; щи-
до дякуємо Вам за передплату на
журнал 'Біблос' - вписали; маєте
все вирівняно. Привіт Вам!

Вп. ПАН С. Кікта, Клівленд, Огай
Передплату на 'Біблос' одержали,
щиро дякуємо. Маєте все вирі-
вняне й заплачено по кінець 1962
2 рік. Щиро вітаємо Вас!

Вп інж. Іван Кравчук, Джерзі Сі-
ті, Н.Дж. Передплату за журнал -
'Біблос' ми одержали, вписали;
маєте заплачено за весь 1962 рік.
Щиро дякуємо та вітаємо Вас!

Вп. І.Лучків, Торонто, Канада :
Дякуємо Вам за внесення перед-
плати на журнал 'Біблос'; маєте
заплачено за весь 1962 рік!
Щиро дякуємо і вітаємо Вас!

Вп. Проф. Т.Пасічник, Вунсакет, Р.
Айленд: Передплату на журнал 'Біблос'
одержали, вписали; маєте в
нас. заплачено за весь 1962 рік!
Щиро дякуємо і вітаємо Вас!

Вп. проф. Степан Салник, Нью Йорк ;
ми одержали від Вас передплату
за 'Біблос', вписали її та стве-
рдужмо, що маєте заплачено за
весь 1962 р. Щиро вітаємо Вас!

Вп. Микола Васильчик, Нью Йорк, Н.Й.:
Вашу вплату зачислено на 1962р..
Щиро дякуємо і вітаємо Вас!

Ми з приємніттю поміщаємо по-
вище гарний під кожним оглядом
'Екс Лібріс' нашого Шановного
передплатника Вп. Степана К і
к т и, що теж діловодом філяте-
лії при Українському Музеї в
Клівленді, Ог.

Опис 'Екс Лібріс': від лівої
сторони є вежа в Клівленді Ог,
символ міста; на праві - Собор
в Ярославі, а по середині, на
'палірусі' названо етапи манд-
рівки й роки. Рисував мистець
Юліян В о л я н ю к, 1957 році
(Книжковий друк І.Клима, накла-
до в кількості 4500 штук).
Це - справді дуже гарний та мис-
тєвий рисунок повищого 'Екс-
лібрісу'! Ми були дуже вдячні
нашим читачам, якіо і до наступ-
ного числа 'Біблосу' хтось із
них подасть нам до поміщення в
журналі свій бібліотечно-родин-
ний знак!

Закликаємо кожного любителя ук-
раїнської книжки, конечно поз-
начувати свою бібліотеку влас-
ними 'Екс лібрісами' та тим же
прикрасити її, на славу нашої і
культури та традиції та, головно
наших нащадків, щоб вміли пиль-
но зберігати відну українську
книгу в світі, нею дорожити та
з неї навчатися!!